

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลของการใช้สัญญาการเรียนต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลในครั้ง นี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล โดยมุ่งหวังให้นักศึกษาพยาบาลเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน สามารถนำตนเองได้ และเป็นผู้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ด้วยการจัดให้นักศึกษาพยาบาล ได้ฝึกทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลกยุค โลกาภิวัตน์ วัตถุประสงค์ การวิจัยครั้งนี้ คือ

1. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนโดยใช้สัญญาการเรียน และกลุ่มที่เรียน โดยวิธีสอนปกติ
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียน โดยใช้สัญญาการเรียนกับกลุ่มที่เรียน โดยวิธีสอนปกติ
3. เปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนโดยใช้สัญญาการเรียน ระหว่างก่อนและหลังการสอน

สมมติฐานการวิจัย คือ

1. นักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนโดยใช้สัญญาการเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง หลังการสอนสูงกว่า กลุ่มที่เรียน โดยวิธีสอนปกติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05
2. นักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนโดยใช้สัญญาการเรียน มีคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองหลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) แบบศึกษาสองกลุ่มวัดสองครั้ง (The Pretest-Posttest Control Group Design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ สังกัดกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลปี 1 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ จำนวน 70 คน ที่กำลังศึกษาภาคทฤษฎีวิชา พ.1202 หลักการพยาบาล 1 ภาคปลาย ปีการศึกษา 2540 โดยมีรายละเอียดการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. เรียงคะแนนเฉลี่ยสะสมจากมากไปหาน้อยโดยจัดเป็นคู่เช่น (1,2) (3,4)...(69,70)
2. จับฉลากกลุ่มตัวอย่างที่จัดเป็นคู่ เพื่อสุ่มเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยวิธีการสุ่มแบบจับคู่ (Random Assignment) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 35 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ดำเนินการทดลอง คือ แผนการสอนที่ใช้สถานการณ์การเรียมมีขั้นตอน 5 ขั้น ดังนี้
 - 1.1 ขั้นเตรียม เป็นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
 - 1.2 ขั้นร่างสัญญา ผู้เรียนประชุมตกลงร่วมกันร่างสถานการณ์การเรียม
 - 1.3 ขั้นตกลงสัญญา ผู้สอนพิจารณาความเหมาะสมของสถานการณ์การเรียม
 - 1.4 ขั้นทำกิจกรรมการเรียม เป็นการปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในสัญญา
 - 1.5 ขั้นประเมินการเรียม เป็นการทดสอบ เพื่อรับรองว่าผู้เรียนเกิดการเรียมรู้จริง

แผนการสอนที่ใช้สถานการณ์การเรียมในครั้งนี้มี 3 แผน ได้แก่

 - 1) เรื่อง การพยาบาลผู้ป่วยเพื่อความสบายและความปลอดภัย 2 ชั่วโมง
 - 2) เรื่อง การจัดทำนอน 2 ชั่วโมง
 - 3) เรื่อง การช่วยเหลือผู้ป่วยเคลื่อนไหว 3 ชั่วโมง
2. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียมและแบบวัดความพร้อมในการเรียมรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล
 - 2.1 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียม ได้แก่
 - 2.1.1 แบบวัดทักษะการปฏิบัติการพยาบาลเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) ของ วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ
 - 2.1.2 แบบสอบความรู้วิชาหลักการพยาบาล 1 จำนวน 30 ข้อ
 - 2.2 แบบวัดความพร้อมในการเรียมรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล จำนวน 58 ข้อ

การดำเนินการวิจัย

1. ระยะเวลาทดลอง ใช้ระยะเวลาดำเนินการ 8 สัปดาห์

ผู้วิจัยสร้างและดัดแปลงเครื่องมือแล้วขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ เพื่อพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือ และเตรียมความพร้อมของผู้วิจัยก่อนการทดลองจริง จากนั้นขอความร่วมมือจากผู้บังคับการวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดระยะเวลาการทดลอง เตรียมผู้ช่วยวิจัย และจัดกลุ่มตัวอย่าง เตรียมกลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าสู่การเรียนโดยใช้สัญญาณการเรียน ทดสอบกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มก่อนการทดลองด้วยแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล

2. ระยะเวลาทดลอง ใช้ระยะเวลาดำเนินการ 2 สัปดาห์

ผู้วิจัยดำเนินการสอนนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนโดยใช้สัญญาณการเรียน ตั้งแต่วันที่ 26 มกราคม 2541 ถึงวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2541 เป็นเวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน คือ วันจันทร์ เวลา 10.00-12.00 น. จำนวน 2 ชั่วโมง วันศุกร์ เวลา 13.00-16.00 น. จำนวน 3 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 10 ชั่วโมง ส่วนกลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนปกติจะเรียนในวันและเวลาเดียวกันกับกลุ่มที่เรียนโดยใช้สัญญาณการเรียน ซึ่งมีผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอน

3. ระยะเวลาหลังทดลอง ใช้ระยะเวลาดำเนินการ 1 สัปดาห์

ผู้วิจัยวัดทักษะการปฏิบัติการพยาบาล และสอบความรู้วิชาหลักการพยาบาล 1 และวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลด้วยแบบวัดชุดเดิมอีกครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนโดยใช้สัญญาณการเรียนและกลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนปกติด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มที่เรียนโดยใช้สัญญาณการเรียนและกลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ ด้วยสถิติทดสอบ ที (Dependent t-test)
3. เปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนโดยใช้สัญญาณการเรียน ระหว่างก่อนและหลังการสอนด้วยสถิติทดสอบ ที (Dependent t-test)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ศึกษาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มที่เรียนโดยใช้สัญญาณการเรียน และกลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ ด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สรุปผลดังนี้

1. ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนโดยใช้สัญญาณการเรียนก่อนและหลังการสอนอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย 3.70 และ 3.73 ตามลำดับ
2. ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนปกติก่อนและหลังการสอน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย 3.72 และ 3.77 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนโดยใช้สัญญาณการเรียนและกลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ ด้วยสถิติทดสอบ ที (Dependent t-test) สรุปผลดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียน โดยวิธีสอนปกติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.49 คะแนน สูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยใช้สัญญาณการเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.91 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลทั้งสองกลุ่มพบว่า กลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยใช้สัญญาณการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนโดยใช้สัญญาณการเรียนและกลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนปกติหลังการสอน มีค่าเฉลี่ย 3.73 และ 3.77 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลพบว่า นักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง หลังการสอนสูงกว่านักศึกษาที่เรียนโดยใช้สัญญาณการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนโดยใช้สัญญาณการเรียน ระหว่างก่อนและหลังการสอน ด้วยสถิติทดสอบ ที (Dependent t-test) สรุปผล ดังนี้

ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มที่เรียนโดยใช้สัญญาณการเรียน ระหว่างก่อนและหลังการสอน มีค่าเฉลี่ย 3.70 และ 3.73 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล พบว่า หลังการสอน

นักศึกษามีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่าก่อนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองหลังการสอน ด้านมโนคติของตนเองในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ เพิ่มขึ้นจากระดับปานกลาง เป็นระดับสูง

สรุปได้ว่าผลการวิจัยครั้งนี้ตอบสนองสมมติฐาน 2 ประการ คือ

1. นักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง หลังการสอน สูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยใช้สัญญาณการเรียน

2. นักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียน โดยใช้สัญญาณการเรียน มีคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองหลังการสอน สูงกว่าก่อนการสอน

การอภิปรายผล

การศึกษาผลการใช้สัญญาณการเรียนต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐาน ดังนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียน โดยใช้สัญญาณการเรียน และกลุ่มที่เรียน โดยวิธีสอนปกติ พบว่า นักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่า นักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนโดยใช้สัญญาณการเรียน และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 ดังนี้

1.1 จากการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มที่เรียนโดยใช้สัญญาณการเรียน ร้อยละ 60 มีความคิดเห็นว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้สัญญาณการเรียน เป็นวิธีการเรียนค่อนข้างใหม่ และยังไม่คุ้นเคย เพราะวิธีการเรียนแบบเดิมที่ผู้เรียนคุ้นเคยส่วนใหญ่เป็นการบรรยาย ผู้สอนจะมีบทบาทในการกำหนดบทเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ผู้เดียว ผู้เรียนจะมีส่วนร่วมน้อยมาก นั่นคือ การเรียนการสอนยังยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งตรงกับรายงานผลการวิจัยของ อรุณ ตั้งชุมเรือง (2534: 129-130) ศึกษาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2528 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล พบว่า ผู้สอนนิยมใช้วิธีการสอนแบบบรรยายมากที่สุดในการสอนภาค

ทฤษฎี และสอดคล้องกับการวิจัยของ สุนีย์ ฉะกำปิ่น (2530: 37, 71) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง บุคลิกภาพ แบบการเรียนรู้ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาจะเรียนรู้เฉพาะสิ่งที่ผู้สอนกำหนดให้เรียน และต้องการได้รับคำบอกเล่าจากผู้สอนว่าควรจะทำ อะไร อย่างไร ในขณะที่เดียวกันกระบวนการเรียนการสอนยังขาดการสอนให้ผู้เรียนรู้จักวิธีแสวงหาความรู้ใหม่ สอนให้ผู้เรียนวิเคราะห์แยกแยะหาเหตุผลในเชิงองค์รวมอย่างเป็นระบบ (ทบทวนมหาวิทยาลัย สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2539: 14) ทั้งนี้ อาจเป็นผลจากลักษณะวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสังคมไทย ขาดการสร้าง ความใฝ่รู้ ดังคำบรรยายตอนหนึ่งของ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) (2540: 12) ว่า “ ... ฝรั่งเศสเมื่อต้องการรู้อะไรนิดเดียวจะสละให้ทั้งชีวิต สามารถเดินทางบุกป่าฝ่าดงข้ามน้ำข้ามทะเลไปได้ทั้งสิ้น เพื่อจะรู้นิดเดียวแต่อย่างคนไทยของเราไม่ค่อยจะมี ... ขาดวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ คือ เป็นคนใฝ่รู้ ชอบเหตุผล ชอบพิสูจน์ ชอบทดลอง ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ นี่เป็นลักษณะนิสัยที่ปลูกสร้างกันมาเป็นร้อยๆ ปี ... ” จากคำบรรยายนี้เป็นส่วนหนึ่งที่สนับสนุนให้เห็นว่า ควรมีการปรับเปลี่ยนแนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ทั้งในผู้เรียน ผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เนื่องจากสังคมปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีการใช้ข้อมูลข่าวสารที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันมากขึ้น ดังนั้น คนสมัยใหม่ต้องสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง มีระบบการศึกษาสมัยใหม่ ไม่ใช่การถ่ายทอดความรู้สำเร็จรูป แต่เป็นการเรียนรู้ เพื่อให้เรียนเป็น (learning how to learn) (ประเวศ วัชชี, 2540: 57)

1.2 ระยะเวลาเรียนครั้งนี้รวม 2 สัปดาห์ ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาว่าค่อนข้างน้อย เนื่องจากระยะเวลาที่ใช้ไม่สามารถจําแนกให้นักศึกษาเห็นความก้าวหน้าของการเรียนโดยใช้สัญญาณการเรียนและการเรียนโดยวิธีสอนปกติได้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังมีความจําเป็นที่จะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลให้เสร็จสิ้นก่อนที่นักศึกษาจะสิ้นสุดการเรียนใน ภาคปลาย ซึ่งเป็นข้อจํากัดอีกประการหนึ่งที่ผู้วิจัยไม่สามารถควบคุมได้ อย่างไรก็ตาม จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า หลังการสอน นักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนโดยใช้สัญญาณการเรียนมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะด้านมโนคติของตนเองในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากระดับปานกลางเป็นระดับสูง และด้านการเรียนแบบริเริ่มและอิสระ มีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นจากระดับปานกลางเป็นระดับสูง เช่นกัน ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าหากมีระยะเวลาในการเรียนมากขึ้นผลการวิจัยอาจจะเป็นไปตามสมมติฐาน

1.3 การเรียนโดยใช้สัญญาการเรียนครั้งนี้มีผลกระทบต่อการเรียนวิชาอื่น ๆ เนื่องจากเวลาที่เตรียมกลุ่มตัวอย่างจำเป็นต้องใช้เวลานานขึ้นเรียนตั้งแต่เริ่มต้นในชั้นเตรียม ซึ่งเป็นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้สอนและผู้เรียนให้รู้จักคุ้นเคยกันมากขึ้น รวมทั้ง การสร้างให้ผู้เรียนรู้สึกไว้วางใจผู้สอน ตลอดจนการอธิบายและชี้แจงเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อที่จะนำไปสู่ขั้นตอนต่อไปของการเรียนโดยใช้สัญญาการเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ระยะเวลาเตรียมใน ชั้นเตรียมจนถึงขั้นทดลองสัญญา เป็นเวลาทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ โดยนัดหมายกับนักศึกษาสัปดาห์ละ 2 วัน ครั้งละ 2 ชั่วโมง การนัดหมายแต่ละครั้งนักศึกษาจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่ม ซึ่งแต่ละคนจะได้ผลัดกันทำหน้าที่เป็นประธานกลุ่มและเลขานุการกลุ่ม ต้องอาศัยความพร้อมเพรียงกันในการทำกิจกรรมการเรียน การวางแผน ทำสัญญาการเรียน ใช้เวลาอย่างน้อย 2 สัปดาห์ จนกระทั่งเข้าสู่ขั้นทำกิจกรรมการเรียน นักศึกษาต้องปฏิบัติตามที่ได้วางแผนไว้ นอกจากนี้ ระยะเวลาที่เรียนเป็นช่วงใกล้สิ้นสุดการเรียนในภาคปลายนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนโดยใช้สัญญาการเรียน มีความวิตกกังวลกับเวลาการเตรียมตัวสอบปลายภาค และวันที่สอบความรู้วิชานี้ นักศึกษาจะต้องสอบความรู้วิชาอื่นด้วยซึ่งจัดเป็นตัวแปรแทรกซ้อนที่ผู้วิจัยควบคุมได้ยาก อย่างไรก็ตาม นักศึกษาร้อยละ 40 ยังมีความเห็นว่า การสอนโดยใช้สัญญาการเรียนเป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับการฝึกทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้สึกพอใจที่ได้กำหนดวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระ มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ตามกิจกรรมการเรียนที่ได้วางแผนไว้ โดยเฉพาะเมื่อผู้เรียนทราบเป้าหมายการเรียนชัดเจน

1.4 การรวบรวมความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนครั้งนี้ ร้อยละ 30 เห็นว่าการเรียนโดยใช้สัญญาการเรียน เป็นการบังคับให้ผู้เรียนผูกมัดกับการเรียน ขาดความเป็นอิสระในการเรียน ซึ่งส่วนนี้เป็นข้อที่น่าสังเกตประการหนึ่ง คือ นักศึกษาพยาบาลที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้มีอายุระหว่าง 18-23 ปีอาจกล่าวได้ว่า เป็นผู้เรียนที่กำลังเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ซึ่งตรงตามหลักทฤษฎีการศึกษาผู้ใหญ่ โดย สุนทร โคตรบรรเทา (2525: 13) อธิบายว่า ผู้เรียนที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ต้องการเป็นตัวของตัวเอง และในขณะที่เดียวกันก็ต้องการให้ผู้อื่นเห็นว่า เขาเป็นตัวของตัวเองด้วย อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่า การฝึกทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองยังมีความจำเป็นต้องใช้สัญญาการเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการควบคุมและกำกับตนเองให้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน ตามที่ได้กำหนดไว้ในสัญญาการเรียน เนื่องจากลักษณะของสัญญาการเรียนจะบ่งบอกถึงเป้าหมายของการเรียน จุดประสงค์การ

เรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ หลักฐานการเรียนรู้และการประเมิน การเรียน ซึ่งเป็นรูปธรรมที่เห็นได้ชัดเจน

1.5 โอกาสสำหรับการเรียนรู้ ยังเปิดไม่มากพอที่จะให้นักศึกษาพยาบาลได้ เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเต็มที่ เช่น คำรา สื่อวีดิทัศน์ อุปกรณ์สำหรับฝึกปฏิบัติทักษะการ พยาบาล ยังมีไม่เพียงพอและห้องสาธิตการปฏิบัติการพยาบาลที่เปิดให้นักศึกษาได้ฝึก ทักษะการพยาบาลเฉพาะในชั่วโมงเรียน

1.6 ประสิทธิภาพของผู้สอนต่อการสอนโดยใช้สัญญาณการเรียน กล่าวคือ ผู้วิจัยไม่เคยสอนด้วยวิธีนี้มาก่อน จึงเป็นความแปลกใหม่ของทั้งผู้วิจัยและนักศึกษาที่จะต้อง นำประสิทธิภาพการเรียนการสอนที่มีมาใช้ เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนครั้งนี้สำเร็จลง และบรรลุเป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้

2. เปรียบเทียบคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ เรียนโดยใช้สัญญาณการเรียน ก่อนและหลังการสอน พบว่า คะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ ด้วยตนเองหลังการสอนมีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูงกว่าก่อนการสอนและเมื่อทดสอบความแตก ต่างของค่าเฉลี่ยพบว่า แตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ สมมติฐานข้อ 2 ทั้งนี้เนื่องจาก สัญญาณการเรียนเป็นเสมือนเครื่องกำกับแนวทางสำหรับการ เรียนรู้ที่ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย ของผู้เรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการ เรียนรู้ แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ และหลักฐานการเรียนรู้และประเมินการเรียน (บุญชม ศรีสะอาด, 2537: 108-109) ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีอิสระในการวางแผนการ เรียนตามระดับความสามารถทางการเรียนของตนและสามารถตกลงทำสัญญาณเรียนใหม่ ได้ ถ้านักศึกษามีปัญหาหรือมีแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนที่เหมาะสมกว่า ภายได้ ขอบเขตและวัตถุประสงค์การเรียนในประมวลรายวิชา ฉะนั้น เมื่อนักศึกษาทราบเป้าหมาย การเรียนชัดเจนจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น และการเรียนเป็นกลุ่มย่อยประมาณ 8-9 คน ช่วยให้นักศึกษาแต่ละคนได้มีส่วนร่วมในการศึกษาค้นคว้า และมีโอกาสอภิปรายแสดง ความคิดเห็นในเนื้อหาวิชามากยิ่งขึ้น มีความรับผิดชอบต่อการเรียนเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้อง กับผลการวิจัยของ ละเอียด แจ่มจันทร์ (2539) ที่ศึกษาการพัฒนารูปแบบการนิเทศการ ศึกษาภาคปฏิบัติด้วยพยาบาลที่เลี้ยงว่า หลังการศึกษา นักศึกษาประเมินตนเองว่า มีความ มั่นใจและรู้จักคุณค่าตนเอง มีอิสระในการกำหนดแผนการเรียนของตน และมีสัมพันธภาพ ที่ดีกับพยาบาลที่เลี้ยง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนโดยใช้สัญญาณการเรียน ร้อยละ 60 มีความคุ้นเคยกับการเรียนการสอนแบบบรรยาย มีความต้องการให้ผู้วิจัย กำหนดเนื้อหาในบทเรียน โดยมีเหตุผลว่าถ้าผู้วิจัยกำหนดให้เรียนสิ่งใดก็จะได้อะไรครบ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าควรมีการส่งเสริม และจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาล มีความกระตือรือร้น เป็นผู้ใฝ่รู้ และรู้จักวิธีแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนครั้งนี้ เป็นเวลา 2 สัปดาห์ ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาว่าค่อนข้างน้อย เพราะจากการวิจัยพบว่า ระยะเวลา 2 สัปดาห์ ยังไม่สามารถจำแนกให้นักศึกษา เห็นความก้าวหน้าของการเรียนโดยใช้สัญญาณการเรียนและการเรียนโดยวิธีสอนปกติ

3. การสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอน ควรคำนึงถึง เพราะการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องสร้างสัมพันธภาพกับนัศึกษานอกเวลาเรียน ก่อนเข้าสู่ขั้นตอนการเรียน เพื่อให้ นักศึกษาเกิดความไว้วางใจผู้วิจัย ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญ ของการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการนำเสนอวิธีการสอนภาคทฤษฎีทางพยาบาลศาสตร์ในวิชา หลักการพยาบาล 1 ที่เตรียมให้นักศึกษามีความรู้พื้นฐานด้านการพยาบาล ซึ่งวิธีการสอน ดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่า เป็นวิธีการสอนที่มีแนวโน้มว่ามีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย ครั้งต่อไป ดังนี้

1. พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้สัญญาณเรียนสำหรับนักศึกษาพยาบาล
2. ศึกษาผลของการใช้สัญญาณเรียนต่อการเรียนภาคปฏิบัติการพยาบาล
3. ศึกษาผลของการใช้สัญญาณเรียนต่อภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาล